

Nultarief voor **gft-inzameling** werkt

Gemeenten en inwoners scheiden steeds meer afvalstromen. Gescheiden ingezameld kunststof, papier, glas of gft levert waardevolle nieuwe grondstoffen op. Gft is een relatief gemakkelijk te scheiden stroom die een nuttig product oplevert in de vorm van compost en biogas. Een nultarief voor gft is de snelste en voordeligste manier om het scheidingspercentage flink te laten stijgen, en zo aan de landelijke doelstelling van 65% te voldoen.

Diftar-gemeenten met gratis gft-inzameling (nultarief)

- hebben gemiddeld 35 kg minder restafval per inwoner per jaar
- hebben gemiddeld 64 kg meer gft per inwoner per jaar
- besparen structureel op hun uitgaven omdat verwerking van restafval duurder is dan verwerking van gft
- hebben in stedelijkheidsklasse 3 t/m 5 gemiddeld 60 kg minder restafval per inwonen per jaar
- hebben in stedelijkheidsklasse 3 t/m 5 gemiddeld 94 kg meer gft per inwoner per jaar

Diftar en gft

Eenderde van de Nederlandse gemeenten heeft een tariefdifferentiatie op het afvalaanbod (diftar). Diftar-gemeenten zijn vaak goedkoper uit en halen significant minder restafval op. Voor gft pakt diftar nadelig uit wanneer burgers ook voor de groencontainer moeten betalen. Apeldoorn ondervond dat aan den lijve, toen gemeenten in 2004 restafval en gft gingen beprijzen. "Met de invoering van diftar zagen we het gft enorm afnemen. Binnen één jaar zakte de gft-inzameling met maar liefst 34 procent", zegt Marc Veenhuizen, programmamanager afval van de gemeente Apeldoorn. Een weeffout, noemde de wethouder het destijds, die niet bepaald gelegen kwam. "Juist met gft kunnen we, als grootste bestanddeel van ons restafval, een grote klapper maken" (Bron: *Groene groei met gft als grondstof*).

Gft-nultarief slaat aan

Het nultarief voor gft heeft zich bewezen. Niet alleen Apeldoorn, ook onder meer Maastricht en de zes gemeenten in Land van Cuijk en Boekel laten huishoudens betalen voor restafval, terwijl gft gratis wordt opgehaald. De maatregel betaalt zich uit in uitmuntende gft- en restafvalprestaties. Nieuwe gemeenten die diftar invoeren, zoals Deventer en Bergen op Zoom, kiezen wijselijk meteen voor een gft-nultarief. "Durf het aan. Bij ons pakt de maatregel goed uit, ook financieel",

Verbetering gft-resultaten en toch voordeliger uit

Rekenvoorbeeld stedelijkheidsklasse 3 t/m 5

Met het invoeren van een nultarief voor gft wordt verwacht 3.000 ton minder restafval in te zamelen (60 kg/inwoner/jaar x 50.000 inwoners). Deze 3.000 ton restafval wordt nu als apart gft ingezameld. Naast deze 3.000 ton, is de verwachting dat er 1.700 ton extra gft wordt aangeboden door burgers (34 kg/inwoner/jaar x 50.000 inwoners).

Verschil verwerking (restafval – gft)	€ 25,-/ton
Gft niet meer in restafval	3.000 ton
Extra ingezameld gft	1.700 ton
Minderkosten verwerking gft	€ 75.000,-
Verwerking extra gft	€ 59.500,-
Structurele besparing per jaar	€ 15.500,-

adviseert Marc Veenhuizen van de gemeente Apeldoorn in *Groene groei met gft als grondstof*. Inmiddels zijn er diverse gemeenten die een nultarief hebben ingevoerd, er een proef mee uitvoeren of het gaan invoeren.

Diftar met gratis gft-inzameling (nultarief)	stedelijkheidsklasse
Apeldoorn, Deventer, Maastricht, Nijmegen	2
Zuidplas, Heerenveen (proef), Westervoort (2014)	3
Beuningen, Boxmeer, Cuijk, Cranendonck (proef), Druten, Gemert-Bakel, Grave, Groesbeek, Hardenberg (2014), Heumen, Meerssen, Millingen aan de Rijn, Steenwijkerland, Valkenburg aan de Geul, Zwartewaterland	4
Boekel, Dalfsen, Mill en Sint Hubert, Olst-Wijhe, Rijnwaarden (proef), Sint Anthonis, Staphorst, Zundert	5

Waarom gft-inzameling met een nultarief?

- Gft is grondstof. Een tarief op gft verlaagt de hoeveelheid gft en verhoogt de hoeveelheid restafval. Gratis gft-inzameling geeft een duidelijk signaal af aan burgers dat het loont om gft gescheiden aan te bieden. Met een nultarief voor gft komt meer grondstof vrij en minder restafval.
- Veel bewoners ervaren de dienstverlening bij gratis gft-inzameling als beter omdat ze met het aanbieden van gft niet hoeven te wachten tot de minicontainer vol is. Hierdoor hoeft minder gft alsnog bij het restafval te worden gegooid. Ook geeft het minder stank- en ongedierteoverlast voor de directe leefomgeving.
- Het invoeren van gratis gft-inzameling is makkelijk te communiceren aan bewoners. Iedereen begrijpt het.
- Het levert per saldo een kleine, structurele besparing op. De kostenstijging voor het verwerken van meer gft wordt opgevangen door verlaging van de kosten voor de verwerking van minder restafval.

Beuningen zamelt sinds 2013 gft gratis in

Beuningen is een stedelijkheidsklasse 4-gemeente met 25.300 inwoners. Beuningen zamelt sinds 1 januari 2013 gft gratis in. Tegelijkertijd is de gft-zak vervangen door minicontainers. Beleidsmedewerker Mariëtte van Oers vertelt: "Het gratis gft inzamelen is een groot succes voor zowel de bewoners, milieu en de lasten." Uit het bewonersonderzoek blijkt dat het gratis inzamelen van gft door 99,5% van de bewoners als positief wordt ervaren. Per inwoner per jaar wordt er nu 62 kilogram meer gft ingezameld in Beuningen. De hoeveelheid restafval is afgenomen met 26 kilogram/inwoner/jaar. Doordat het vastrecht en het tarief voor restafval niet zijn gestegen, zijn de lasten voor bewoners per saldo afgenomen. Beuningen overweegt nu als vervolgstappen om de zomerinzameling voor gft-afval te verlengen met de maanden oktober en november en tegen een eenmalige vergoeding een tweede gft-container aan te bieden.

- Het verlaagt het variabele deel van de afvalstoffenheffing, waardoor het financieel risico voor de gemeente afneemt.
- De gemeente verbetert het scheidingspercentage van huishoudelijk afval, en geeft daarmee invulling aan de opdracht van de rijksoverheid om landelijk 65 procent van het huishoudelijk afval gescheiden in te zamelen.

Veel gehoorde bezwaren tegen gratis gft-inzameling

- "Bewoners gaan hun restafval bij het gft aanbieden." De ervaring leert dat dit nauwelijks voorkomt. Gft in gemeenten met een nultarief is niet sterker verontreinigd dan in gemeenten zonder nultarief. In Apeldoorn bijvoorbeeld maakte slechts 3 procent misbruik ervan. Als het nultarief wordt ingevoerd is het wel aan te bevelen de verontreiniging te monitoren en tijdelijk extra handhaving in te zetten.
- "Als gft gratis wordt, gaan bewoners meer betalen." Het klopt dat het vasttarief en/of het tarief van restafval omhoog moet(en) om de afvalstoffenheffing dekkend te houden. Echter, omdat het gft gratis wordt, gaan bewoners die hun afval scheiden er per saldo op vooruit. Afval scheiden wordt beloond en bewoners hoeven minder te betalen.
- "Bewoners zonder tuin 'betalen' indirect voor de gft-inzameling van bewoners met tuin." Voor andere gedeelde dienstverlening van een gemeente, zoals een bibliotheek of armoedebestrijding, geldt ook dat iedereen meebetaalt zonder dat iedereen profiteert. Het principe 'de vervuiler betaalt' zou van toepassing moeten zijn op diensten met een negatief effect zoals energiegebruik en restafval. Echter, gft is grondstof.
- "Als gft gratis wordt, gaan bewoners minder grof tuinafval naar het afvalbrenghstation brengen." Dit klopt ten dele. Grof tuinafval komt met name in het voor- en het najaar vrij. Een deel van het tuinafval zal inderdaad in de minicontainer voor gft zal worden aangeboden. Echter, vanwege het seizoenseffect en het volume blijven bewoners grof tuinafval naar het afvalbrenghstation wegbrengen.

Annemarie Jorritsma:

“Gft bij het restafval. Dat is niet alleen weggegooid materiaal, maar ook weggegooid geld.”

in Groene Groei met gft als grondstof

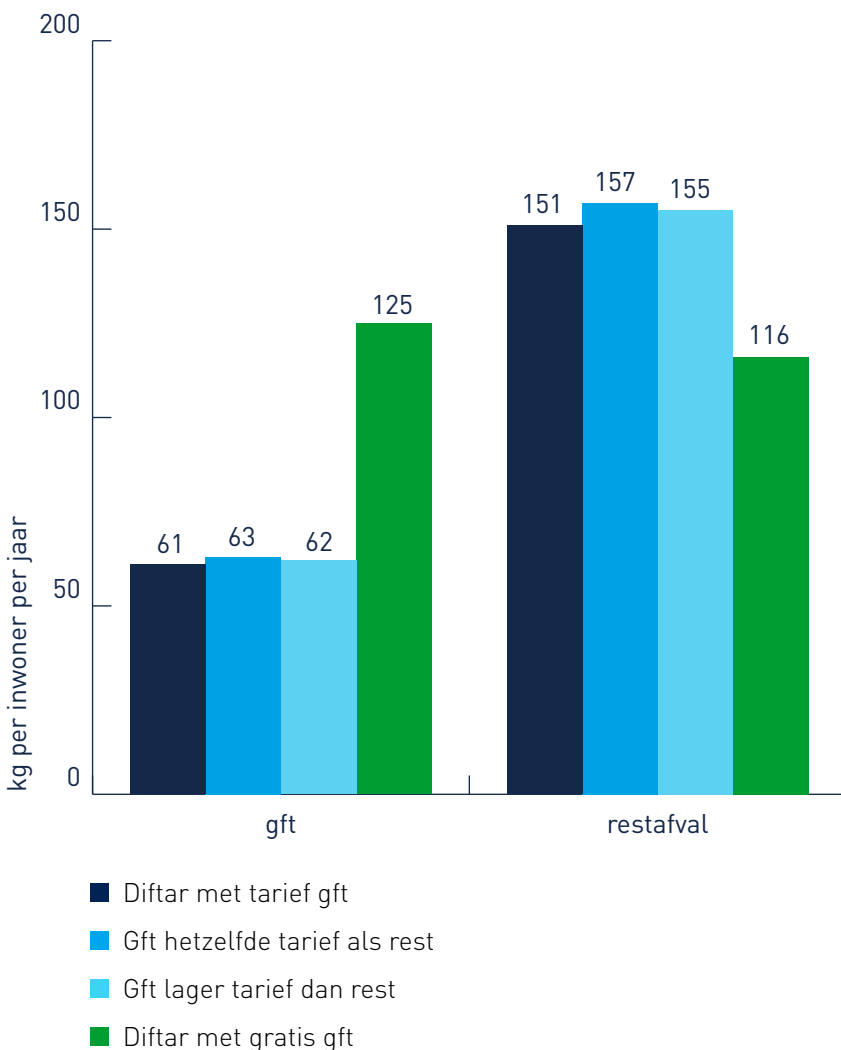
Verlaagd tarief?

Het invoeren van een verlaagd tarief voor gft heeft tot nu toe geen meetbaar effect op de hoeveelheden gft en restafval. Het verlagen van het tarief op gft heeft dus weinig zin. Burgers ontvangen nog steeds het signaal dat gft scheiden nauwelijks loont.

APELDOORN

Apeldoorn is een stedelijkheidsklasse 2 gemeente met 137.000 inwoners. Apeldoorn had een diftar-systeem voor restafval en gft. In 2009 is de gft-inzameling gratis geworden. Na het invoeren heeft Apeldoorn 27 kilogram/inwoner/jaar minder restafval en 43 kilogram/inwoner/jaar meer gft ingezameld. Het vastrecht is met circa € 25,- per huishouden gestegen, en het tarief voor restafval € 1,76 voor een 240 liter minicontainer per aanbieding. Per saldo zijn de bewoners in Apeldoorn iets goedkoper uit na het invoeren van gratis gft-inzameling.

GFT EN DIFTAR: BETALEN VS GRATIS

Bron: CBS, 2011

Zie voor meer informatie:
www.verenigingafvalbedrijven.nl

Of neem contact op met de
 Vereniging Afvalbedrijven,
 de branchevereniging van
 onder meer de gft-sector,
 tel 073 – 627 94 44

